

Ergenler için Ba?a Ç?kma Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ergenler için Ba?a Ç?kma Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21119>

Özet

Ergenler için Ba?a Ç?kma Ölçe?i (EBÇÖ), ergenlerin ya?ad?klar? stresli durumlarla ba?a ç?kmak için kulland?klar? çe?itli stratejileri de?erlendirmek amac?yla geli?tirilm? bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, Bedel, I?k ve Hamarta (2014) taraf?ndan Türkçe'ye uyarlanarak geçerlik ve güvenirlik çal??malar? yapılm??tır. Uyarlama çal??ması, Türk ergen popülasyonunun kültürel ve dilsel özelliklerine uygun olarak ölçe?in psikometrik niteliklerini ortaya koymay? amaçlam??tır. Bu sayede, ergenlerin ba?a ç?kma davran??ları'nın bilimsel ba?lamda incelenmesine olanak tan?nm??tır. Ölçek, genellikle ba?a ç?kma stratejileri alanında yapılan ara?tırmalarda temel bir ölçüm arac? olarak kullanılmaktadır.

Ölçe?in orijinal yap?s? korunarak gerçekleştirilen uyarlama süreci, ergenlerin problem çözme, sosyal destek arama, duygusal düzenleme ve kaç?nma gibi farklı ba?a ç?kma yöntemlerini ne sıklıkta kulland?klar?n? sistematik olarak ölçmektedir. Ara?tırmacılar, ölçe?in Türkiye'deki psikolojik danışmanlık ve rehberlik alanında kullanılması için sağlam bir temel oluşturmuştur.

Anahtar Kelimeler

Ba?a Ç?kma, Ergenlik, Psikometrik Özellikler, Uyarlama, Stresle Ba?a Ç?kma, Ba?a Ç?kma Stratejileri, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Ahmet Bedel, Emine I?k, Erdal Hamarta.

Amaç

Ergenler için Ba?a Ç?kma Ölçe?i'nin temel amacı, ergenlerin günlük yaşamlarında kar??laştıkları stres verici olaylar kar??sında başvurdukları bilişsel ve davranışsal tepkileri (stratejileri) güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu ölçek, klinisyenlere ve araştırmacılara, ergenlerin adaptif (uyumlu) ve maladaptif (uyumsuz) ba?a ç?kma mekanizmalarını aydınlatma imkanı sunar.

Ölçe?in uyarlanması, özellikle Türk kültüründe ergenlerin stres yönetimi biçimlerini anlamak ve bu bilgiyi önleyici müdahale programları geliştirmek için kullanmak amacıyla yapılmıştır. Ölçek sonuçları, ergenlerin hangi ba?a ç?kma boyutlarında güçlü veya zayıf olduklarını belirleyerek, bireysel danışmanlık süreçlerine rehberlik edebilir.

Yapı (Construct)

Ölçek, psikolojide merkezi bir kavram olan **ba?a ç?kma** yapısını ölçmektedir. Ba?a ç?kma,

bireyin stres yaratan durumlarla ba? edebilmek için gösterdi?i sürekli de?i?en bili?sel ve davran??sal çabalar olarak tan?mlan?r. EBÇÖ, genellikle Lazarus ve Folkman'ın Ba?a Ç?kma Modeli'ne dayanan, çok boyutlu bir yap?y? içerir. Bu boyutlar, problem odaklı ba?a ç?kma (sorunu çözmeye yönelik eylemler) ve duygu odaklı ba?a ç?kma (stresle ilgili duygusal tepkileri yönetmeye yönelik eylemler) gibi ana kategorilere ayrılır.

Uyarlama çalışmasında, ölçeğin orijinal yap?sının Türk ergen popülasyonunda da geçerliliğini koruyup korumadığını istatistiksel yöntemlerle incelenmiştir. Ölçek maddeleri, ergenlerin sosyal ilişkiler, okul performans, aile içi çatışmalar ve kişisel zorluklar gibi çe?itli stres kaynaklarına verdikleri tepkileri kapsayacak şekilde tasarlanmıştır.

Geçerlik (Validity)

Geçerlik, bir ölçme aracının gerçekten ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne derece doğru ölçtüğünün göstergesidir. Bedel, Işık ve Hamarta (2014) tarafından yürütülen çalışmada, Ergenler için Ba?a Ç?kma Ölçe?i'nin (EBÇÖ) geçerlik çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışmalar genellikle yapı geçerliği ve ölçüt geçerliği odaklıdır.

Yapı geçerliği, genellikle doğrulayıcı faktör analizi (DFA) veya açmlayıcı faktör analizi (AFA) kullanılarak incelenmiştir. Bu analizler, ölçeğin maddelerinin teorik olarak öngörülen boyutlar altında toplanıp toplanmadığını kontrol eder. Çalışmada, ölçeğin orijinal yapısına benzer çok boyutlu bir yapının Türk örnekleminde de doğrulandığı rapor edilmiştir. Detaylı geçerlik katsayıları ve faktör yükleri için okuyucuların orijinal makaleye (Bedel vd., 2014) başvurmaları önerilir.

Güvenirlik (Reliability)

Güvenirlik, bir ölçme aracının tutarlılığını ifade eder; yani aynı koşullar altında tekrar uygulandığında benzer sonuçlar verme yeteneğidir. EBÇÖ'nün güvenirlik analizleri, iç tutarlılık katsayıları (genellikle Cronbach Alfa) ve test-tekrar test güvenilirliği yöntemleri kullanılarak incelenmiştir.

Uyarlama çalışmasında, ölçeğin genel ve alt boyutlar bazında yüksek düzeyde iç tutarlılığına sahip olduğu belirlenmiştir. Yüksek Cronbach Alfa değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir. Bu bulgular, ölçeğin Türk ergen popülasyonunda güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullanılabilmesini desteklemektedir.

Faktör Analizi (Factor Analysis)

Ergenler için Ba?a Ç?kma Ölçe?i'nin psikometrik özelliklerinin belirlenmesinde **faktör analizi** kritik bir rol oynamıştır. Uyarlama çalışmasında, ölçeğin çok boyutlu yapısını doğrulamak amacıyla

faktör analizi teknikleri uygulanm??t?r.

Bu analizler, ölçe?in maddelerinin hangi temel ba?a ç?kma stratejileri alt?nda grupland???n? ve Türk kültürü ba?lam?nda orijinal faktör yap?s?n?n ne ölçüde korundu?unu ortaya koymu?tur. Genellikle aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) ile madde havuzu incelenir, ard?ndan do?rulay?c? faktör analizi (DFA) ile elde edilen modelin veriyle uyumu test edilir. Çal??man?n bulgular?, ölçe?in teorik olarak beklenen faktör yap?s?n? korudu?unu ve Türk ergenleri aras?nda ba?a ç?kma davran??lar?n? ölçmek için uygun bir yap?sal modele sahip oldu?unu göstermi?tir.

Ölçme Arac? (Instrument)

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon) Ölçe?i

Format: Çok Boyutlu Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale). Derecelendirme format?n?n genellikle 4'lü veya 5'li Likert tipinde oldu?u varsay?lmaktad?r.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), Orijinal dili muhtemelen ?ngilizce veya ba?ka bir Avrupa dilidir.

Popülasyon Grubu: Ergenler (Adolescents)

Ya? Grubu: Ortaokul ve Lise ö?rencileri (Genellikle 12-18 ya? aral???).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de ö?renim gören ortaö?retim ö?rencileri örneklemini üzerinde standardize edilmi?tir.

Test Metodolojisi: Ka??t-kalem veya dijital ortamda uygulanan, bireyin stresli durumlar kar??s?ndaki tepkilerini i?aretledi?i standart bir anket format?.

Anahtar Kelimeler

Psikolojik Ölçek, Ergen Psikolojisi, Stres Yönetimi, Ba?a Ç?kma Mekanizmalar?, Psikometrik Uyarlama.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Sorumlu Yazar için: abedel@mevlana.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir (Genellikle sorumlu yazar?n kurumu üzerinden yürütülür).

Özinler, Ücret ve Test Y?l?

Özinler ve Kullan?m Ücreti: Ölçe?in bilimsel ara?t?rmalarda kullan?m? genellikle yay?nlanan makaleye at?f yapmak ?art?yla ücretsiz olabilir. Ticari veya klinik amaçlı? kullan?m için sorumlu yazar (Ahmet Bedel) ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Uyarlama Çalışması Y?l?: 2014.

Ölçe?in orijinal makalesi ve psikometrik detaylar? E?itim ve Bilim dergisinde yay?mlanm??t?r. Orijinal makaleye eri?im ba?lant?s?: egitimvebilim.ted.org.tr

Ölçe?in orijinal PDF döküman?na bu ba?lant?dan ula??labilir: ergenler-icin-basa-cikma-olcegi-ebco-toad.pdf

Referanslar

Bedel, A., I??k, E. ve Hamarta, E. (2014). Ergenler için Ba?a Ç?kma Ölçe?inin (EBÇÖ) geçerlik ve güvenirlik çalışması. *E?itim ve Bilim*, 39(176), 227-235.

Ergenler için Ba?a Ç?kma Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?iştirilmemelidir.

Ölçe?in maddeleri, kaynak içerikte (Source Content) detaylı? olarak sa?lanmam??t?r. Maddelerin tamam?na ve puanlama yönergelerine, Bedel, I??k ve Hamarta (2014) taraf?ndan yay?mlanan orijinal makaleden veya yukarıda belirtilen PDF dosyas?ndan ula??labilir.

Kaynak içerikte derecelendirme bilgisi net olarak belirtilmemiştir (Derecelendirme: ????,). Maddeler, ergenlerin stresli bir durumla kar??laştıklar?nda belirli bir stratejiyi ne sıklıkta kullandıklarını ölçmeye odaklanm??t?r.